

Brochure

2019 - Festival Arrels. *El triangle de la vida*

MÚSICA SENSE FRONTERES

Conferència inaugural de Josep Vicent Frechina

Al llarg de la història, la mar Mediterrània ha estat segurament l'espai d'interacció cultural més poderós, intens i continuat del món. Mar de vida i mar de mort. Pont de mar blava i Mar mur. Pati interior on es refunden les cultures riberenques i impàvida sepultura d'esperances que cercaven a l'altra banda un futur entre la desolació. Emblema de la celebració existencial i del cinisme polític.

Durant les darreres dècades, historiadors i antropòlegs han debatut sobre la presumpta existència d'un substrat cultural comú a la Mediterrània. Un debat que l'etnomusicologia ha traslladat a la música. En aquesta conferència analitzarem els arguments esgrimits per uns i altres, abordarem algunes creacions musicals concebudes en la recerca de tal unitat i conclourem que l'enorme riquesa de les músiques mediterrànies rau, més que en la seua unitat, en una diversitat que es troba en permanent diàleg intern, més enllà de les fronteres i de les vicissituds històriques.

Josep Vicent Frechina

LA VEU DE LA MEMÒRIA

Botifarra TRIO

El carismàtic i un dels principals referents actuals de la nostra música tradicional, s'uneix als músics Eduard Navarro i Abel García, per oferir un concert de format reduït dins del marc del festival "Arrels".

Els dos músics que acompanyen a Pep per a l'ocasió aporten un bagatge de llarg recorregut dins del panorama de les músiques tradicionals, medievals i fins i tot de música actual. Entre els grups on han format podem anomenar: L'ham de Foc, Capella de Ministrers, Miquel Gil, Krama, Obrint Pas, etc..

El trio oferix un concert basat en la música tradicional valenciana amb l'aportació particular dels arranjaments i instrumental per a l'ocasió.

Intèrprets

Pep Gimeno 'Botifarra', veu

Eduard Navarro

Abel García

VILLANESCHE ALLA NAPOLITANA

Pino de Vittorio & Capella de Ministrers

Després que Ferran el Catòlic aconseguira apoderar-se del Regne de Nàpols, el monarca francès va procurar atraure al Duc de Calàbria que va intentar fugir de València on vivia en condició de semilibertat. Va ser descobert i reclòs en el castell de Xàtiva en 1512. El Duc va eixir de la reclusió onze anys després (1523) gràcies als favors de Carles V, que també va apadrinar les seues noces amb Germana de Foix, virreina de València, vídua de Ferran el Catòlic i del Marquès de Brandenburg.

El Duc de Calàbria va mantenir al llarg de tota la seua vida uns estrets contactes amb la cort dels d'Este

manifestats sobretot en les actituds culturals de Fernando a València. Segons el testimoni de Lluís del Milà en El Cortesà, el Duc de Calàbria, "príncep italià cultivatíssim, tenia músics del seu país a sou" entre ells alguns napolitans. De la seua cort musical ens queda una recopilació de villancets, cançons a diverses veus, algunes d'elles de caràcter religiós, unes altres en llengua romanç i de temàtiques pastorils o amoroses.

També la villanesca en dialecte napolità és una queixa d'un amant decebut dirigit a personatges femenins tipificats. A mitjan segle XVI aquesta forma de cançó, sorgida després del col·lapse de la cort aragonesa del quattrociento després de la presa del poder espanyol de l'antic regne de Nàpols en 1536, va perdre la seua connotació política convertint-se en una cançó vinculada als cercles aristocràtics i plena d'ocults significats implícits en el seu llenguatge. L'anunci de l'arribada de l'emperador Carlos i la seua cort va encoratjar les activitats de la noblesa napolitana per a reviuir els esdeveniments culturals de l'època dels aragonesos, asfixiats per l'agitació de les primeres tres dècades sota el domini espanyol.

A partir dels anys seixanta els impressors venecians van redescobrir la vilanella napolitana com un producte de mercat publicant tant les noves creacions com les antigues. Scotto o Gardano es van fer ressò d'aquestes cançons dialectals i d'altres incloses en el Cançoner del Duc de Calàbria, publicades moltes d'elles entorn de 1560. Altres eren difoses mitjançant els manuscrits, pot ser que la majoria, com aquella de Timoneda conservada en la Biblioteca Nacional de Madrid. La plasticitat de moltes d'aquestes obres van propiciar la seua difusió més enllà de les seues pròpies fronteres, amb un llenguatge arcaic i gens escolàstic van arribar a les mans d'altres músics que les versionaren, uns com a arranjadors a quatre veus a l'estil polifònic culte, com Orlando di Lasso i uns altres, com Diego Pisador, adaptant-les a la vihuela i amb un caràcter més popular.

CAPELLA DE MINISTRERS

Elia Casanova, soprano
Pino de Vittorio, tenor / chitarra battente & nacchere
Carles Magraner, viola da gamba
Robert Cases, guitarra, vihuela & tiorba

CHAABI

Música tradicional femenina de Tetuán

L'Ensemble Femení Andalusí és una formació musical integrada per dones, que ha desenvolupat una tasca d'investigació de la música andalusina sota la supervisió i seguint els ensenyaments de l'escola tradicional. El seu repertori es centra bàsicament en dos tipus de composicions: la "Nuba" i el "Chaabi".

Intenten conservar i renovar la música andalusina en general, i la de la dona musulmana en particular i contribueix a més a l'enriquiment d'aquest repertori, històricament masculí, amb l'aportació de la sensibilitat femenina. En una societat on encara la dona segueix, en molts casos, estant absent de la vida pública, aquesta formació s'ha guanyat el respecte no solament de la societat musulmana, sinó també de l'occidental. Totes les integrants de la formació, a més de cantar toquen el violí, el llaüt, el rabab, la pandereta i la darbuka.

Intèrprets

Iman Kandoussi: Veu
Zahira Zaroual: Darbouga i veu
Fatine Garti: Violí
Mariem Bouchriha: Llaüt
Hanan El Ourrad: Cors i panderos
Faouzia Benedette: Ney i flauta

Aziz Samsaoui: Direcció

EL TRIANGLE DE LA VIDA

Tradició i patrimoni

“El triangle de la vida” posa en comú la música de tres grans cultures mediterrànies com són **Nàpols, Tetuan i València**. Parlem d'un mar que hauria d'unir, que antany va servir com a font d'inspiració per a molts intel·lectuals del nord d'Europa que fugien dels tabús protestants, i que hui en dia s'ha convertit en escenari de mort, desigualtats i enfrontaments constants per conflictes polítics que semblen inabastables.

El programa de **Capella de Ministrers** proposa una celebració de la interculturalitat des de la música tradicional per a clausurar el Festival Arrels que, per la seua vinculació amb les arrels rurals, se celebra a l'Horta Sud de València.

CAPELLA DE MINISTRERS

Carles Magraner

Amb les veus de

Elia Casanova

Iman Kandoussi

Pep Gimeno 'El Botifarra'

Pino de Vittorio

Aziz Sasmsaoui: kanun

Robert Cases: guitarra & tiorba

Eduard Navarro: vent tradicional

Abel García: viola de roda i cordes tradicionals

Pau Ballester: percussió

David Antich: flautes

Raquel Martínez : contrabaix

L'Ensemble Femení Andalusí de Tetuan

Iman Kandoussi: veu

Zahira Zaroual: darbouga i veu

Fatine Garti: violí

Mariem Bouchriha: llaüt

Hanan El Ourrad: cors i panderos

Faouzia Benedette: ney i flauta